

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Szalay Péter ügyvéd által képviselt budapesti lakos felperesnek a dr. Papp Gábor ügyvéd által képviselt alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és járulékai iránt a Fővárosi Bíróság előtt 24.P.23.820/2005. számon megindult és a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.728/2006/3. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes által 11. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán, tárgyaláson kívül, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a perköltség és le nem rótt illeték viselésére is kiterjedően, részben hatályon kívül helyezi és a felperes nem vagyoni kártérítés, valamint járulékai megfizetésére irányuló keresetét elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyja. Egyebekben a jogerős ítéletnek a jogsértést megállapító és az alperest a további jogsértéstől eltiltó, illetve az alperest elégtétel adására kötelező rendelkezését hatályában fenntartja.

A peres felek maguk viselik perköltségeiket.

A le nem rótt 135.000 (Egyszázharmincötezer) forint kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetékből 81.000 (Nyolcvanegyezer) forintot az alperes, 54.000 (Ötvennégyezer) forintot a felperes köteles az államnak, külön felhívásra, megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Ítéltábla, megváltoztatva az elsőfokú bíróság keresetét elutasító ítéletét, jogerős ítéletében megállapította, hogy az alperes a .. 2005. március 5-i számában megjelenő „Fecseg a felszín” című cikkében annak valótlan híresztelésével, hogy a Rt. közvetett amerikai offshore cég tulajdonosa mögött a felperes, az

Rt. elnök-vezérigazgatója áll, amely fűrócég 10 milliárd körüli árbevételeinek zöme a .. által alelnökölt Rt. megrendeléseiből származik, továbbá, hogy az .. mögött .., az Rt. elnök-vezérigazgatója áll, akinek azért kell trükköznie, mert egyúttal a Rt. alelnöke is, ami azért összeférhetetlen, mivel az eladói és vevői oldalon is ugyanaz a személy szerepel, megsértette a felperes, jóhírnév és becsület védelméhez fűződő személyiségi jogát. Az alperest a további jogsértéstől eltiltotta és kötelezte, hogy az ítélet jogsértést megállapító rendelkezését a .. című hetilapban 15 napon belül tegye közzé és egyúttal a jogsértés miatt fejezze ki sajnálkozását. Kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 750.000 forint nem vagyoni kártérítést, valamint a tőke után 2005. március 5-től járó törvényes mértékű késedelmi kamatot. Az alperest a felperes javára 67.500 forint perköltségben marasztalta és úgy rendelkezett, hogy a le nem rótt 90.000 forint kereseti és fellebbezési illetéket az alperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

A megállapítható tényállás szerint az alperes kiadásában megjelenő .. című hetilap 2005. március 5-i számában „Fecseg a felszín” címmel a Rt., valamint az olajfűrással foglalkozó Rt. üzleti lépéseit bemutató cikk jelent meg, amely egyebek mellett azt tartalmazta, hogy: „ .., az Rt. elnök-vezérigazgatóját sejtik olajipari berkekben a Rt. közvetett amerikai offshore cég gazdája mögött. A fűrócég 10 milliárd forint éves árbevételeinek zöme a .. által alelnökölt Rt. megrendeléseiből származik”. A cikk ismertette a Rt. megvásárlását, majd azt, hogy a vevő a .. üzletrészeit két cég, az .., illetve az .. között egyenlő arányban megosztotta. Ezzel kapcsolatban közli a cikk, hogy a kívülállók azonban nem értették, .., miért osztotta meg két vállalkozása között testvériesen a .. üzletrészeit. Magyarázat lehetett, az az „olajipari berkekben futótűzként terjedő pletyka, hogy valójában csak az, az .. mögött az elmúlt években cégbirodalom építésbe fogott .., az Rt. elnök-vezérigazgatója áll, akinek azért kell trükköznie, mert egyúttal ő a .. alelnöke is, márpedig összeférhetetlen, ha az eladói és a vevői oldalon is egyazon személy szerepel”.

E tényállás alapján a jogerős ítélet megállapította, hogy az alperes a felperesre vonatkozó és a felperes által a keresetlevélben kifogásolt fent idézett kitételeivel megsértette a felperesnek a Ptk. 76. és 78. §-ában védett becsületét és jóhírnevét. A jogerős ítélet nem fogadta el az alperes védekezését, amely szerint a felperes által kifogásoltak nem a felperesre vonatkozó tényállítások, hanem a cégiratokból levont, a cégek lehetséges összefonódásával kapcsolatos következtetések, illetve olyan vélemény, amely nem sért személyhez fűződő jogot.

A jogerős ítélet indokolása szerint az újságcikk sérelmezett kitételei az írásmű teljes tartalmát, a felperesnek a gazdasági életben betöltött szerepét, személyi kapcsolatainak ismertetését, a személyi összefonódások taglalását is figyelembe véve, úgy állítják be a közszereplőnek minősülő felperest, mint aki a hatályos jogszabályokat megkerülve, törvénysértő tevékenységet folytat. A kifogásoltak nem véleménynyilvánításnak, hanem közvetetten, célzásokkal, utalásokkal megvalósuló híresztelésnek minősülnek azzal, hogy a sajtó felelőssége akkor is fennáll, ha mástól szerzett értesüléseket ad tovább. Az alperes által híresztelt tények valósága a perben nem nyert igazolást. Ezért az alperes a felperes terhére rótt törvénytelen eljárásra, a jogellenességre utaló közléseivel megsértette a felperes személyhez fűződő jogát. Ezért a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pont alapján a jogsértést megállapította és a c) pont alapján kötelezte az alperest - megfelelő nyilvánosság biztosításával - elégtétel adására.

A jogerős ítélet a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja és a Ptk. 355. § (4) bekezdés alapján kötelezte az alperest nem vagyoni kártérítés megfizetésére, mert a jogsértés körülményeit mérlegelve, a Pp. 163. § (3) bekezdés alapján külön bizonyítás nélkül, köztudomású tényként megállapította, hogy a sérelmezett állítások és híresztelések alkalmasak arra, hogy a felperes üzleti, társadalmi életben való részvételének megítélését kedvezőtlenül befolyásolják, ami nem vagyoni hátrányokozást jelent.

A jogerős ítélet ellen, eljárási és anyagi jogszabálysértésre hivatkozással, az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, elsődlegesen kérve annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását, míg másodlagosan kérte a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Felülvizsgálati álláspontja szerint a jogerős ítélet tévesen minősítette a felperes által kifogásoltakat tényállításnak, illetve tények híresztelésének. A közöltek az újságíróknak csak a tényekből levont következtetéseit, véleményét tartalmazzák, amelyeket a véleménynyilvánítás alkotmányos jogánál fogva kifogásolni nem lehet. Hivatkozott arra is, hogy a felperes közszereplő, így a kritikai megnyilvánulásokkal szemben nagyobb türelmet kell, hogy tanúsítson. Jogszabálysértőnek tartotta a nem vagyoni kártérítés megítélését, állítva, hogy a felperes tényleges hátrányt nem állított és nem bizonyított a perben. Végül arra hivatkozott, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban, a 2006. február 17-én tartott tárgyaláson kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy azt a kitétel, mely szerint a fűrócég 10 milliárd forint körüli éves árbevételeinek zöme a .. által alelnökölt Rt. megrendeléseiből származik, nem kifogásolja. A jogerős ítélet ezért a Pp. 3. § (2) bekezdését és 215. §-át sértve túlterjeszkedett a kereseten, amikor e miatt is megállapította a személyiségsértést.

A felperes a jogerős ítélet hatályban való fenntartását kérte. Állította, hogy a jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata csak arra vonatkozott, hogy a megjelölt árbevétele önmagában, a szövegkörnyezettől függetlenül nem lenne kifogásolható.

A felülvizsgálati kérelem részben, az alábbiak szerint alapos.

A jogerős ítélet a tényállást helyesen állapította meg és érdemben helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a felperes által kifogásolt kitételekkel megsértette a felperes személyhez fűződő jogát. Az alperes ugyanis valótlanul híresztelte a felperesről, hogy a megjelölt offshore cég a felperes gazdasági érdekeltségébe tartozik, és ezért önkényesen megfoglalmazott, tehát jogsértő az az újságírói következtetés, mely szerint a felperesnek azért kell „trükköznie”, mert a .. Rt-ben betöltött pozíciója és az offshore céghez fűződő érdekeltsége a mintegy 10 milliárd körüli megrendelésre és árbevételre tekintettel személyét összeférhetetlenné teszi.

Az alperes tévesen állítja, hogy a felperes által kifogásoltak kizárólag a való tényekből levont következtetései, azaz a cégek összefonódásával kapcsolatosan csak véleményét fejtette ki. A sajtóközleményt értékelve megállapítható, hogy az alperes a „sejtik” kitétellel, illetve azzal, hogy az olajipari berkekben futótűzként terjedő „pletykára” hivatkozva fogalmazta meg a felperes gazdasági szerepére és tevékenységére vonatkozó feltevéseit, olyan tényeket híresztelt, melyek valóságát nem bizonyította. A Ptk. 78. § (2) bekezdés alapján pedig nem csak a más személyére vonatkozó, azt sértő valótlan tény állítása, hanem annak híresztelése is sérti a jóhírnevet. Miután az alperes a felperesnek az offshore céghez fűződő személyes gazdasági kapcsolatát igazoló bizonyítást sem ajánlott fel, a bizonyítatlan tényekhez fűzött értékítélet, a felperes jogellenes cselekedetére utaló feltételezés meghaladja a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos kereteit. Ezért a jogerős ítélet a felperes személyét sértő híresztelés miatt jogszabálysértés nélkül állapította meg a személyhez fűződő jog megsértését.

A fentiekből következik, hogy az alperes a véleménynyilvánítás alkotmányos jogára hivatkozással a jogsértés alól nem mentesülhet. Ugyancsak téves az alperesnek az a kifogása is, hogy a felperes, mint közszereplő köteles tűrni a személyével kapcsolatos kritikát, mert a valótlan, sértő tény híresztelésével elkövetett jogsértés miatt a közszereplő is jogosult fellépni.

Végül tévesen hivatkozik arra is az alperes, hogy a felperes a fűrócég árbevételével kapcsolatos kitétel miatt nem tartotta fenn igényét, azaz a jogerős ítélet túlterjeszkedett a kereseten, amikor az ítélet rendelkező része arra is kitért. A jegyzőkönyvbe foglalt

nyilatkozat tartalma szerint a felperes önmagában nem kifogásolta azt a tényállítást, hogy a cég 10 milliárd forint körüli árbevétele a Rt. megrendeléseiből származik. E közlés azonban (a felperes mögöttes gazdasági érdekeltségét feltételező híresztelés részeként) az összeférhetetlenség magyarázatául szolgált, ezért megalapozta, hogy arra is utalással a jogerős ítélet a jogsértés mibenlétét teljeskörűen megállapítsa.

A jogerős ítélet tehát a személyhez fűződő jog megsértését jogszabálysértés nélkül állapította meg és a Ptk. 84. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjai alapján helyesen alkalmazta a felperes által igényelt objektív szankciókat.

Tévedett ugyanakkor a jogerős ítélet, amikor a felperes keresete alapján az alperest nem vagyoni kártérítésben marasztalta.

Amint arra a Legfelsőbb Bíróság számos határozatában már rámutatott, a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pont szerint alkalmazandó 339. § (1) bekezdés és a Ptk. 355. § (4) bekezdés alapján az, akit személyhez fűződő jogában megsértettek, nem vagyoni kártérítésre akkor tarthat igényt, ha bizonyítja, hogy a jogsértéssel okozati összefüggésben érte olyan nem vagyoni hátrány, amely indokolja a javára nem vagyoni kárpótlás megítélését. Ehhez az szükséges, hogy a sérelmet szenvedett nevesítse azokat a hátrányokat, amelyeket a jogsértéssel okozati összefüggésben ténylegesen elszenvedett, és amennyiben ezt a jogsértő vitatja, a hátrány bekövetkezését a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján bizonyítsa. Esetenként a jogosult által megjelölt nem vagyoni hátrány bekövetkezése a Pp. 163. § (3) bekezdés alapján, a jogsértés jellege, súlya és körülményei folytán köztudomású tényként bizonyítotttnak tekinthető. A felperes azonban a keresetében is csak arra hivatkozott, hogy az elkövetett jogsértés alkalmas lehet arra, hogy személye hátrányos megítélést szenvedjen és a jogerős ítélet is arra tekintettel kötelezte az alperest nem vagyoni kártérítés megfizetésére, hogy az elkövetett jogsértések alkalmasak a felperes üzleti, társadalmi életben való részvétele megítélésének kedvezőtlen befolyásolására. A jogerős ítélet tehát nem állapította meg, hogy a felperes üzleti tevékenységének, társadalmi életben való részvételének megítélése ténylegesen, hátrányosan megváltozott. Ezért önmagában az a feltevés, hogy a jogsértés ilyen hátrány kiváltására esetleg alkalmas lehet, kártérítés, ezen belül nem vagyoni kártérítés megítélését önmagában nem alapozza meg.

Ezért a felperes kártérítésre irányuló keresetét, a kár, ezen belül a nem vagyoni kár bizonyításának hiányában el kellett utasítani.

Mindezen indokokra tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján részben hatályon kívül helyezve és a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával

az elsőfokú bíróságnak a nem vagyoni kárigényt elutasító rendelkezését helybenhagyta, míg a per főtárgya tekintetében a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Emiatt megváltozott a pernyertesség és pervesztesség aránya is, az megközelítőleg azonos. A személyhez fűződő jog megsértése miatt indított, az objektív szankciók alkalmazása iránti kereset tekintetében a felperes teljes pernyertes lett, míg a nem vagyoni kár iránti igénye tekintetében teljes pervesztes. A felek által előlegezett költségeket is figyelembe véve a Legfelsőbb Bíróság úgy rendelkezett a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján, hogy perköltségeiket a felek maguk viseljék.

A teljes 135.000 forint le nem rótt kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetékekből az alperes a személyhez fűződő jog objektív szankciói után figyelembe vehető perértéknek megfelelő le nem rótt eljárási illetéket, azaz 81.000 forintot köteles az államnak a 6/1986. (VI.26.) IM. r. 13. § (2) bekezdés alapján megtéríteni, míg a nem vagyoni kárigény után járó, a fentieket meghaladó 54.000 forint eljárási illetéket a felperes viseli.

Budapest, 2008. január 16.

Dr. Völgyesi Lászlóné sk. a tanács elnöke, Dr. Mészáros Mátyás sk. előadó bíró, Angyalné dr. Demeter Judit sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

Vné

tisztviselő